

Toespraak van de Voorzitter van de Eerste Kamer, mr. F. Korthals Altes, ter gelegenheid van de laatste vergadering van de Eerste Kamer voor het kerstreces op 19 december 2000

De **voorzitter**: Geachte medeleden, hiermee zijn wij aan het eind gekomen van de laatste vergadering van het kalenderjaar. Het is gebruik dat ik dan een enkel woordje spreek. Veelal kijk ik dan terug op de aantallen wetsvoorstellen die wij in dat kalenderjaar hebben behandeld.

Dit jaar wil ik hier een iets andere blik op werpen. Dan kijk ik eerst even terug naar een jaar geleden, toen wij vlak voor het begin van het jaar 2000 uiteengingen, een jaar waaraan iedereen grote betekenis toekende. Ik heb daar enige woorden aan gewijd. Dat jaar is nu vrijwel voorbij. Wanneer wij hierop terugzien, blijkt dat tijdsindelingen in het algemeen hun eigen dynamiek hebben. De dynamiek die voor ons van betekenis is, hangt samen met de tijdsindeling van politieke gebeurtenissen. Wij waren in het tweede en derde jaar van het kabinet. Dat heeft gevolgen voor de hoeveelheid wetgeving die op ons afkomt, en dat hebben wij vooral de laatste twee maanden duidelijk gevoeld.

Het is wat dat betreft een merkwaardig jaar geweest, want wij hebben ook een aantal weken gehad dat wij dachten dat het toch moeilijk aan de Eerste Kamer kon worden geweten, als er sprake was van vertraging bij de totstandkoming van de wetgeving, want zij had eenvoudigweg geen agenda om te behandelen. Als je geen agenda hebt om te behandelen, kan de vertraging daar niet aan worden geweten. Zoals gebruikelijk verscheen eind oktober een brief van de minister-president, waarin ons werd gevraagd voor het eind van het jaar nog een aantal wetsvoorstellen af te handelen. Dat waren er dit jaar niet minder dan 68. Wij hebben na overleg met het College van senioren aan de minister-president bericht dat dit een zo groot aantal was, dat wij niet konden toezeggen dat wij deze allemaal zouden afhandelen. Wij wilden voorrang geven aan de afhandeling van een aantal fiscale voorstellen en voor het overige zouden wij uiteraard ons uiterste best doen om zoveel mogelijk daarvan af te handelen, in het belang van de samenleving waarvoor wij als Eerste Kamer werkzaam zijn.

Wat is het resultaat na afhandeling van het laatste wetsvoorstel dat wij dit jaar te behandelen hebben gekregen? Van de 68 wetsvoorstellen die afgehandeld moesten worden, waren er 29 in deze Kamer zelf aanhangig. Wij waren er min of meer zelf meester over om deze voor het eind van het jaar af te handelen. Ik zeg min of meer, want vier daarvan zijn niet afgehandeld. Bij één wetsvoorstel hebben wij eerst vier maanden gewacht op een memorie van antwoord en toen dachten wij dat andere wetsvoorstellen misschien iets meer urgentie zouden hebben. Twee wetsvoorstellen hebben wij niet afgehandeld, omdat wij geen memorie van antwoord hadden ontvangen, en dan kun je niet verder. Dan ligt het niet aan deze Kamer. Bij de vierde heeft de memorie van antwoord ons bereikt op 1 december en daarna is er op 12 december een verslag uitgebracht. Tegelijkertijd is er gezegd dat wij dat wetsvoorstel op de eerste vergaderdag van 2001, op 16 januari, alsnog behandelen.

Anders was het met een totaal aantal van 39 wetsvoorstellen die nog in de Tweede Kamer aanhangig waren en waar wij dus nog niets mee konden doen. Wij moesten eerst afwachten of zij hier kwamen. Daarvan hebben 24 ons voor 1 december bereikt en die 24 hebben wij op één na allemaal afgehandeld. Dus ook wat dat betreft, geloof ik dat men van de Eerste Kamer niet kan

zeggen dat daar een grote vertraging is opgetreden. Dat ene wetsvoorstel dat niet is afgehandeld, zal op 16 januari aanstaande in behandeling komen. Ik denk dat daarbij opnieuw de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aanwezig is. Wij zien hem dus spoedig in het nieuwe jaar weer in ons midden.

Ik geloof dat het goed is om daar een enkele conclusie aan te verbinden. Wij zien dat wij in de laatste weken van het jaar, zeker als ik terugkijk naar de fiscale wetsvoorstellen, vaak onder hoge druk ons werk hebben moeten verrichten. Juist omdat wij zelf de kwaliteit van ons werk hoog in het vaandel hebben geschreven, is die hoge druk niet goed. Die hoge druk was misschien ook niet nodig geweest wanneer ik terugkijk naar de vergaderdagen in de maanden oktober en november. Wij hadden op die dagen best veel meer op de agenda kunnen hebben dan wij aangevoerd kregen. Het zou dus toch goed zijn wanneer er zou worden gekeken naar de mogelijkheid om in overleg met degenen die daarbij betrokken zijn – de Tweede Kamer maar ook de ministeries – tot een regelmatigere aanvoer te komen, waardoor wij het werk tijdig en kwalitatief meer verantwoord kunnen uitvoeren dan nu de laatste weken het geval is geweest.

Wij doen ons werk met plezier. Natuurlijk komt het voor degenen die naast hun Kamerwerk nog een andere werkkring hebben, wel eens goed uit wanneer het dinsdag niet al te laat wordt – het hoeft immers niet altijd 24.00 uur of later te worden – maar het zou toch beter zijn wanneer wij ons werk op die dinsdag beter over het jaar gespreid zouden kunnen verrichten dan in het jaar 2000 het geval is geweest. Of dat in het jaar 2001 zal lukken, weet ik niet, maar ik wil er toch eens over denken met de senioren en daarna wellicht met het Presidium van de Tweede Kamer en anderen die daarbij betrokken zijn. Bekeken moet worden of dit niet wat beter kan in het belang van het werk dat wij verrichten in het belang van de samenleving. Het is, wat dat betreft, dus voldoende de moeite waard om daar tijd en aandacht aan te besteden en om te proberen de werkwijze op die manier te verbeteren. En als men dan tot de conclusie komt dat er ook aan onze werkwijze iets te verbeteren valt, dan zullen wij de laatsten zijn om daar niet aan te willen meewerken. Dat gezegd hebbende, wil ik u allen, mede gelet op het late uur, het volgende toewensen. Ik wens u toe dat, wanneer over vier nachten de kerstnacht aanbreekt en daarna Kerstmis wordt gevierd, u dat allen doet op de wijze die overeenkomt met datgene wat u zich daarbij het liefste voorstelt, dat u dat doet temidden van degenen die u dierbaar zijn, dat u een goed, gezegend en vrolijk Kerstmis hebt en dat u daarna het nieuwe jaar ook weer kunt beginnen temidden van degenen die u dierbaar zijn. Ik wens u voor dat nieuwe jaar het allerbeste toe en ik hoop u allen behouden terug te zien bij onze plenaire vergadering op 16 januari in het jaar 2001 of eerder als dat mogelijk zou zijn. Ik wens u een goede reis naar huis. Ik wens u goede kerstdagen en een voorspoedig 2001. Ik sluit de laatste vergadering van het jaar 2000, zoals ik vorig jaar zei: de laatste vergadering van dit millennium.